

BO'LAJAK O'QITUVCHINING METODIK KOMPETENTSIYASI VA DASTURIY TA'MINOTI

Nurillayev Samad Safarovich

O'zbekiston- Finlandiya pedagogika institute katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu tezisda bo'lajak o'qituvchining metodik kompetentligini dasturiy ta'minoti va buning uchun o'qituvchining bilish kerak bo'lgan texnik vositalar haqida so'z yuritladi.

Kalit so'zlar: Dasturiy ta'minot, metodik kompetensiya, interaktiv ta'lim, innovatsion, onlayn platformalar

Kirish: Bugungi kunda ta'lim tizimi globallasuv va texnologik yangilanishlar jarayonida tez sur'atlar bilan rivojlanmoqda. Bu o'zgarishlarga javob sifatida, bo'lajak o'qituvchilarning metodik kompetensiyasini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Dasturiy ta'minot, o'qitish jarayonini samarali tashkil etish, ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning ta'limdagi muvaffaqiyatini yaxshilashda katta rol o'ynaydi. Ushbu tezisda, bo'lajak o'qituvchining metodik kompetensiyasini rivojlantirishda dasturiy ta'minotning o'rni va ahamiyati muhokama qilinadi.

Metodik kompetensiya tushunchasi va uning o'qituvchi faoliyatidagi o'rni: Metodik kompetensiya o'qituvchining o'quv jarayonini tashkil etish, o'quvchilarga bilimlarni samarali va individual yondashuv bilan yetkazish qobiliyatini anglatadi. Bu kompetensiya pedagogik metodlarni, texnik va psixologik yondashuvlarni bilishni, ta'limda yangi innovatsion usullarni qo'llashni o'z ichiga oladi. Bo'lajak o'qituvchi bu kompetensiyalarni nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham egallashi zarur.

Dasturiy ta'minot va uning ta'lim jarayonidagi o'rni: Dasturiy ta'minot bugungi kunda ta'lim tizimida muhim vosita sifatida qaraladi. O'qituvchilar uchun mo'ljallangan turli xil dasturlar, platformalar va vositalar yordamida o'qitish jarayonini interaktiv va samarali qilish mumkin. Masalan, elektron darsliklar, test

va mashq dasturlari, onlayn platformalar va simulyatorlar o'quvchilarning faolligini oshiradi, individual yondashuvni ta'minlaydi va o'qituvchining ishini soddalashtiradi.

Bo'lajak o'qituvchining dasturiy ta'minotni o'z faoliyatida qo'llash malakasi: Bo'lajak o'qituvchi dasturiy ta'minotni faqat texnik vosita sifatida emas, balki pedagogik jarayonni qo'llab-quvvatlovchi element sifatida bilishi kerak. O'qituvchining metodik kompetentsiyasiga quyidagi ko'nikmalar kiradi:

- Kompyuter texnologiyalaridan samarali foydalanish.
- Interaktiv ta'lim platformalarini ishlab chiqish va ulardan foydalanish.
- O'quvchilarga masalalar va testlar tayyorlashda dasturiy vositalardan foydalanish.
- O'quv jarayonini monitoring qilish va baholashda ma'lumotlarni tahlil qilish.

O'qituvchining metodik kompetentsiyasini rivojlantirishda dasturiy ta'minotning ta'siri: Dasturiy ta'minot bo'lajak o'qituvchining metodik kompetentsiyasini rivojlantirishda quyidagi afzalliklarga ega:

- O'qitishning yangi va innovatsion metodlarini sinovdan o'tkazish imkoniyati.
- O'quvchilarning o'zlashtirish darajasini aniqlash va mos ravishda koreksiya kiritish.
- Individual yondashuvni ta'minlash va o'quvchilarning ehtiyojlariga mos resurslar yaratish.
- O'qituvchining vaqtini tejash va o'quvchilar bilan sifatli aloqani ta'minlash.

Bo'lajak o'qituvchilarni metodik kompetensiyaga o'rgatishdagi dasturiy ta'minotning o'rni: Pedagogika va informatika fanlarini birlashtiruvchi o'quv dasturlari bo'lajak o'qituvchilarning metodik kompetentsiyasini shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi. O'qituvchilarga mo'ljallangan o'quv dasturlari va treninglar orqali, ular pedagogik texnologiyalarni, o'qitishning zamonaviy usullarini va dasturiy ta'minot vositalarini qo'llashni o'rganadilar. Bu esa o'qituvchining o'z bilimini oshirishga va pedagogik faoliyatni yangilashga imkon beradi.

Xulosa: Bugungi kunda ta'lim tizimi va pedagogika sohasi rivojlanayotgan va

yangilanishlarni talab qiladigan sohalar hisoblanadi. Bo'lajak o'qituvchilar metodik kompetentsiyani shakllantirishda dasturiy ta'minotdan samarali foydalanishni o'rganishlari zarur. Dasturiy ta'minot nafaqat o'qituvchining metodik faoliyatini yaxshilaydi, balki o'qituvchilarga innovatsion ta'lim tizimlarini taqdim etish orqali ta'lim sifatini oshiradi. Shu bilan birga, bo'lajak o'qituvchining zamonaviy texnologiyalarga tayyorligi, uning ta'lim tizimidagi muvaffaqiyatiga katta ta'sir ko'rsatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Azizxodjaeva, N.N. O'qituvchi mutaxassisligiga tayyorlash texnologiyasi. Toshkent, 2000.
2. Volkova, O.P. Competence approach in the design of educational programs. Higher education in Russia, 2005, No. 4, P. 34-36.
3. G'oziev, E. Pedagogik psixologiya asoslari*. Toshkent, 1997.
4. G'oziev, E. Umumiy psixologiya*. Toshkent, 2002.
5. Abdulazhanova, M.A. Formirovanie professional'nykh kachestv budushchego uchitelya v protsesse obucheniya v pedvuzakh* [Future Teacher's Professional Qualities Development During Pedagogical Training]. Tashkent, 1991.
6. Davletshin, M.G. Zamonaviy maktab o'qituvchisining psixologiyasi*. Toshkent: O'zbekiston, 1999.
7. Abdullina, O.A. Obshchepedagogicheskaya podgotovka v pedagogicheskom obrazovanii* [General Pedagogical Training in Pedagogical Education]. Moscow: Prosveshcheniye, 1990.